

Posudek diplomové práce

Lenka Kašparovská, Cechy v Uherském Brodě, FF UK Praha – katedra PVHAS, 75 s. včetně příloh.

Diplomová práce Bc. Lenky Kašparovské se zaměřuje na oblast hospodářských dějin, jejíž výzkum má v české historiografii dlouhou tradici, sahající od prací Z. Wintera, B. Mendla až po práce J. Janáčka. Není to však tak dávno, kdy se cechovní problematika ocitla na čas zcela nezaslouženě poněkud na okraji zájmu badatelů, aby se zájem o řemesla a živnosti v posledních letech znovu živil, a to především zásluhou prací mladých badatelů, včetně závěrečných kvalifikačních prací (od bakalářských po doktorské). Otázky týkající se řemeslnických a živnostenských společenství bývají povětšinou sledovány na příkladech jednotlivých řemeslnických korporací nebo lokalit, což je i případ předkládané práce, zatímco sumarizujících přehledů přinášejících obecnější závěry je podstatně méně. Zásadní v této souvislosti ale je, že obdobné práce postupně mohou vytvořit (či již vytvářejí) solidní základ pro komparativní studie.

Pokud jde konkrétně o předkládanou práci věnovanou uherskobrodským cechům, stávající literatura k jejich dějinám prakticky neexistuje, příliš informací neposkytují ani práce k dějinám města (ani ta není nikterak bohatá). Tím spíše lze volbu tématu předložené diplomové práce přivítat jako první pokus o zaplnění mezery v historii Uherského Brodu. Práce je strukturována do několika logicky zvolených celků. Ve stručně pojatém úvodu nastiňuje autorka východiska práce včetně problémů, s nimiž se musela potýkat (nesourodá pramenná základna, probíhající reinventarizace stěžejního archivního fondu ke studiu dané problematiky). Následuje základní rozbor literatury – jak ve vztahu k dějinám města, tak pokud jde o řemesla a živnosti obecně. Další dvě kapitoly jsou věnovány dějinám města a jeho charakteristice (v tomto případě by bývalo vhodnější, vzhledem k obsahu textu, nazvat kapitolu výstižněji – např. správní vývoj města).

Cílem práce autorky bylo podat přehled vývoje uherskobrodských cechů od počátku jejich tamního působení (resp. od nejstarších dochovaných pramenů) až do zrušení cechů a jejich nahrazení živnostenskými společenstvími. Za zásadní mezník v životě cechů diplomantka oprávněně považuje vydání generálního cechovního patentu a generálních cechovních artikulí ve třicátých letech 18. století, jejichž rozboru věnuje samostatnou pozornost v rámci šesté a sedmé kapitoly. Těžiště práce pak představují kapitoly 9–13, v nichž se L. Kašparovská věnuje jednotlivým skupinám cechovních řemesel (kožedělná, stavební, potravinářská, kovodělná a dřevozpracující a textilní – důvody, proč zvolila tuto posloupnost, však autorka neuvádí), jimž předchází stručný přehled všech uherskobrodských řemesel, objevujících se v pramenech sledovaného období. Autorka vycházela primárně (a prakticky i téměř výlučně) z pramenů uložených ve fondu uherskobrodských cechů a tamních živnostenských společenstev), stranou zájmu, pouze na okraji využití či zcela nevyužitě zůstaly další fondy regionální (včetně pouze dílčím způsobem zohledněného fondu Archivu města Uherský Brod). Vezmeme-li však v úvahu, že diplomantka při své práci začínala téměř na „zelené louce“, je uvedené omezení pochopitelné, byť by bývalo vhodné připojit v dané souvislosti podrobnější doplňující poznámku. To se týká i nevyužití fondů centrálního charakteru. Nejen zde, ale i pokud jde například o židovské obyvatelstvo, ve městě poměrně silně početně zastoupené zvláště po třicetileté válce, skýtá práce široké možnosti dalšího rozšíření. Pramenná základna je pro prohloubení daného tématu nepochybně dostatečná. Takto tvoří základ cechovní artikule, bohužel nikoli ve všech případech zachované, což se týká i širšího okruhu vlastních cechovních písemností vzniklých z činnosti jednotlivých řemeslnických sdružení. Předložená analýza dochovaných cechovních pořádků přinesla řadu zajímavých poznatků

ohledně formálního fungování cechů, ohledně vstupu do cechu, vandrovní praxe, získávání mistrovských práv včetně zhotovování mistrovských, cechovních poplatků, sociálního zajištění vdov a sirotků a d. Podkapitoly věnované jednotlivým řemeslným oborům jsou strukturovány podle toho, jaké prameny se k jednotlivým řemeslům v rámci cechovního fondu dochovaly.

Součástí práce jsou obrazové a tabulkové přílohy zařazené závěrem textu a dokládající přehledně jednak existenci jednotlivých cechů a dochovaných artikulů, jednak délku učení, trvání tovaryšského vandru či poplatků za mistrovské právo.

Práce je formálně dobře zvládnutá, překlepy či zcela zbytečné chyby působí sice poněkud rušivě, jejich množství však nepřesahuje únosný rámec. V případě příloh by bylo vhodné exaktní doplnění citací, rovněž závěrem připojený seznam pramenů by zasloužil zevrubnější rozvedení.

Závěr: práci doporučuji k obhajobě s hodnocením velmi dobře – dobře v závislosti na průběhu obhajoby.

doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.
vedoucí práce

V Praze dne 2. září 2016